

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องแนวทางการลดการใช้ผ้าอ้อมสำเร็จรูปสำหรับผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สสำรวจปริมาณการใช้ผ้าอ้อมสำเร็จรูปสำหรับผู้สูงอายุ
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ผ้าอ้อมสำเร็จรูปสำหรับผู้สูงอายุ
3. ศึกษาอัตราการเกิดขยะผ้าอ้อมสำเร็จรูปสำหรับผู้สูงอายุ
4. ศึกษาแนวทางการจัดการขยะผ้าอ้อมสำเร็จรูปสำหรับผู้สูงอายุ
5. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะผ้าอ้อมสำเร็จรูปสำหรับผู้สูงอายุ และ
6. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้นวัตกรรมผ้าอ้อมเพื่อลดปริมาณขยะผ้าอ้อมสำเร็จรูป ซึ่งสรุปผลการศึกษา และอภิปรายผลได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมี 2 กลุ่มคือ ผู้สูงอายุ และเจ้าหน้าที่ที่ดูแลผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 97 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 62.89 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 70 ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 43.30 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 42.27 มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนมากที่สุดในช่วง 10,000 – 15,001 บาท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 42.27 ส่วนเจ้าหน้าที่ที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 120 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 78.33 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21 - 30 ปี มากที่สุด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 35 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 35.83 มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนมากที่สุดในช่วง 10,000 – 15,001 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 45.83

2. ปริมาณผ้าอ้อมที่ผู้สูงอายุใช้มากที่สุด คือ 4 ชิ้น/วัน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 49.48 ส่วนใหญ่ใช้ผ้าอ้อมสำเร็จรูปแบบกาง 65 คน คิดเป็นร้อยละ 67.01 ใช้ Size L มากที่สุด จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 71.13 ช่วงเวลาที่ใช้ผ้าอ้อมมากที่สุด พบว่าไม่เฉพาะเจาะจงช่วงเวลา จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 48.45 เหตุผลในการใช้ผ้าอ้อมมากที่สุด คือ กลั้นปัสสาวะ/อุจจาระไม่ได้ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 69.08 สถานที่ที่ซื้อผ้าอ้อมมากที่สุด ไม่ระบุเจาะจง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 71.95

3. ปริมาณที่ซื้อผ้าอ้อมสำหรับผู้ใหญ่ 1 ครั้ง ของเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ คือ 4 ห่อ/เดือน จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21.67 ซื้อผ้าอ้อมสำเร็จรูปแบบกางมากที่สุด จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 74.19 ความถี่ในการซื้อผ้าอ้อมมากที่สุด คือ เดือนละครั้ง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 41.66 ขนาดของผ้าอ้อมที่ซื้อมากที่สุด คือ Size L จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 55.83 ซื้อจากดีสเคาน์เตอร์มากที่สุด จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33

4. การเลือกใช้ผ้าอ้อมสำเร็จรูปสำหรับผู้สูงอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับเรื่องความต้องการของผู้สูงอายุเป็นอันดับที่ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 อยู่ในระดับมาก

5. สถานะของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยในการเลือกใช้อ้อมสำหรับผู้ใหญ่มี 2 ปัจจัย คือ เพื่อนแนะนำและคนขายแนะนำ เพศของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยในการเลือกใช้อ้อมสำหรับผู้ใหญ่ 2 ปัจจัย คือ ราคาและซิมซับดีมาก ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยในการเลือกใช้อ้อมสำหรับผู้ใหญ่ 2 ปัจจัย คือ คนขายแนะนำและซิมซับดีมาก รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยในการเลือกใช้อ้อมสำหรับผู้ใหญ่ 2 ปัจจัย คือ จัดโปรโมชั่นลดราคาหรือมีของแถมและคนขายแนะนำ

6. อัตราการเกิดขยะทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.63 กิโลกรัมต่อวัน อัตราการเกิดขยะผ้าอ้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.53 กิโลกรัมต่อวัน

7. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการเก็บขนขยะ คือ เทศบาล ค่าใช้จ่ายการกำจัดขยะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 179.5 บาทต่อเดือน และการเก็บขนขยะผ้าอ้อมของหน่วยงานที่รับผิดชอบมีความถี่ประมาณ 2 ครั้งต่อสัปดาห์

8. ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการจัดการขยะผ้าอ้อมสำเร็จรูปสำหรับผู้สูงอายุ โดยการมัดปากถุงขยะก่อนนำขยะผ้าอ้อมไปทิ้ง มากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 4.01

9. สถานะของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะผ้าอ้อม 1 ปัจจัย คือ ท่านท่อกระดาษก่อนทิ้ง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะผ้าอ้อม ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะผ้าอ้อม 3 ปัจจัย คือ มีถังขยะสำหรับทิ้งขยะผ้าอ้อม ทำให้ขยะผ้าอ้อมเล็กที่สุดก่อนทิ้ง และมัดปากถุงขยะก่อนนำขยะผ้าอ้อมไปทิ้ง รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะผ้าอ้อม 1 ปัจจัย คือ ถังขยะที่ท่านทิ้งขยะผ้าอ้อมมีฝาปิด

10. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผ้าอ้อมมากที่สุดในประเด็นว่า ปัจจุบันรัฐกำจัดขยะผ้าอ้อมสำเร็จรูปโดยการเผาด้วยความร้อนสูง เป็นอันดับ 1

11. ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการสวมใส่สบายเป็นหลักซึ่งเป็นอันดับที่ 1 กล่าวคือ ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดที่คะแนนเฉลี่ย 4.12 อันดับที่ 2 ได้แก่ การใช้งานง่ายกว่าแบบเดิม กล่าวคือ ค่าความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดที่คะแนนเฉลี่ย 4.11 อันดับที่ 3 มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ผิวสัมผัสนุ่มกว่าแบบเดิม, ซิมซับดีกว่าแบบเดิม และ คุ่มค่ากว่าแบบเดิม กล่าวคือ ค่าความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดที่คะแนนเฉลี่ย 4.10

12. ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลการเลือกซื้อนวัตกรรมผ้าอ้อมเพียงประเด็นเดียว คือ ชักแล้วนำกลับมาใช้ซ้ำได้

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้นวัตกรรมผ้าอ้อมเพื่อลดปริมาณขยะผ้าอ้อมสำเร็จรูป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับเรื่องการสวมใส่สบายมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีณย์ เรื่องสุริยะพงศ์ (2554) ที่ศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการซื้อของผู้บริโภคมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคในระดับมาก โดยปัจจัยย่อยด้านผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกได้แก่ สวมใส่สะดวก และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิฎา ไกรวัฒน์พงศ์ (2553) ที่ศึกษาสถานการณ์การใช้ผ้าอ้อมสำเร็จรูปของผู้บริการในโรงพยาบาลเขต 1 และพบว่าร้อยละ 48.25 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ผู้ปกครองของเด็กอายุ 0 - 1 ปี จากโรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป ใน 4 จังหวัด เขต 1 ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยาและอ่างทอง รวม 400 คน ตัดสินใจใช้ผ้าอ้อมสำเร็จรูปเนื่องจากความสะดวก ซึ่งแตกต่างจากการซื้อผ้าอ้อมสำเร็จรูปของมารดา จากงานวิจัยของ พงศ์ศักดิ์ วิริยะบัณฑิตกุล (2548) ได้อธิบายผลการศึกษาของแบรนด์เอจ (BrandAge) เรื่องการซื้อผ้าอ้อมสำเร็จรูปของมารดาในกรุงเทพฯ และประเมินพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มารดาให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ด้านผลิตภัณฑ์ โดยมารดาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านผลิตภัณฑ์ในปัจจัยย่อยเรื่องการซึมซับ

จากการสำรวจปริมาณการใช้ผ้าอ้อมสำเร็จรูปสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า ปริมาณผ้าอ้อมที่ผู้สูงอายุใช้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 4 ชิ้น/วัน ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของ ฐิฎา ไกรวัฒน์พงศ์ (2553) ที่พบว่า ค่าเฉลี่ยการใช้ผ้าอ้อมสำเร็จรูป เท่ากับ 3.4 ชิ้นต่อคนต่อวัน ซึ่งปริมาณดังกล่าวส่งผลให้เกิดปริมาณ Carbon Footprint หรือปริมาณก๊าซเรือนกระจก ที่เกิดจากการจัดการซากของผ้าอ้อมสำเร็จรูปที่ใช้แล้ว ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศเท่ากับ 5.4 kgCO₂e ต่อคนต่อวัน (ฐิฎา ไกรวัฒน์พงศ์, 2553)

จากการศึกษา พบว่า การเลือกซื้อผ้าอ้อมสำเร็จรูปสำหรับผู้สูงอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับเรื่องความต้องการของผู้สูงอายุเป็นอันดับที่ 1 ซึ่งเป็นคนละประเด็นกับงานวิจัยของ พชรพร และ ไกรชิต (2554) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผ้าอ้อมผู้ใหญ่ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ผู้บริโภคคำนึงถึงภาพลักษณ์ในตราสินค้า และความไว้วางใจในผลิตภัณฑ์ ก่อนการตัดสินใจซื้อผ้าอ้อมผู้ใหญ่

จากการศึกษาปริมาณการซื้อผ้าอ้อมสำหรับผู้ใหญ่ 1 ครั้ง ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ส่วนใหญ่ซื้อจากดิสเคาน์สโตร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิฎา ไกรวัฒน์พงศ์ (2553) ที่พบว่า ปัจจัยย่อยด้านการจัดจำหน่ายที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญสูงสุดเป็นอันดับแรกได้แก่ ทำเลที่ตั้งที่สามารถซื้อสินค้าได้สะดวก

ข้อเสนอแนะ

ควรศึกษาจากผู้สูงอายุที่อยู่บ้านพักคนชราในเขตอื่น ๆ นอกเหนือจาก กรุงเทพฯ ฯ และ ปริมณฑล และผู้สูงอายุที่ไม่ได้อยู่ในบ้านพักคนชรา